

ה מ ו ס ד ל ב י ט ו ח ל א ו מ י
אגף פיתוח שירותים
תחום מפעלים מיוחדים
שד' ויצמן 13, ירושלים 91909
טל. 02-6709575 פקס 02-6463092

1. אישה יוזמת

הגורם המגיש: מעברים גליל מערבי בשיתוף עם מועצה אזורית מעלה יוסף

הגורמים השותפים: מעברים גליל מערבי, מטי גליל מערבי-קריות, מועצה אזורית מעלה יוסף, החברה הכלכלית מעלה יוסף, תבחן גם האפשרות לשתף את העמותה להעצמה כלכלית לנשים – "עסק משלך".

כתובת: מרכז תעסוקה קהילתי לתושבי מועצה אזורית אשר ומועצה אזורית מעלה יוסף

הישובים שבתוכנית: אוכלוסיית הנשים מ-14 מושבים במועצה מקומית מעלה יוסף

אשת קשר: דנה מליניאק, עו"ד - מנהלת המרכז

מס' טלפון: 04-9529316, 050-6990601

דואר אלקטרוני: danam@mwg.org.il

תקציר

בעקבות הרפורמה בשוק המטילות ("הרפורמה בלולים") שמתחילה בימים אלו, 900 משפחות מתוך 2,000 משפחות במועצה אזורית מעלה יוסף יאלצו לעבור שינוי תעסוקתי. ההערכה היא כי כ-400 משפחות יישארו ללא כל תעסוקה ופרנסה. במסגרת פיילוט "אישה יוזמת" יוצע לכ-40 נשים לפנות לכיוון היזמי ולקבל ליווי צמוד - אישי, קבוצתי והכשרה מקצועית, עד להקמת עסק בתחום התיירות או "תומך-תיירות".

מדובר בתכנית שמתמקדת בנשים חקלאיות לשעבר והשתלבותן ביזמות. 40 נשים ומשפחותיהן בעלות לולים יצטרפו במסגרת הפיילוט לערוצי התפרנסות חלופיים בתחום תומכי תיירות. על בסיס תשתית קיימת יוקמו מיזמים תומכי תיירות כגון: תרבות הפנאי ואטראקציות, מסלול מסעדות ומסלול אירוח.

תיאור הקהילה ואוכלוסיית היעד

אוכלוסייה חקלאית המבססת את תעסוקתה ופרנסתה מזה 3 דורות על לול המטילות. אוכלוסייה החיה ב"פריפריה של הפריפריה" – יישובי קו העימות בגבול ישראל-לבנון, המרוחקים ממרכזי תעסוקה והשכלה, עם בעיות נגישות רבות. מעמד האישה בקהילה, במקרים רבים, הינו נמוך ולכן הנשים, לא מעט, מגיעות ממקום מאוד מוחלש כאשר הינן חסרות ניסיון בעולם התעסוקה, חסרות השכלה וללא לגיטימציה להתפתח.

קריטריונים להשתתפות בפיילוט

40 נשים, תושבות מעלה יוסף, ללא השכלה גבוהה או ניסיון מקצועי אחר, בעלות רעיון ומוטיבציה להקמת עסק בתחום התיירות או "תומך-תיירות", מעוניינות להקים את העסק בשטח שהתפנה מהלול או בשטח אחר בתוך המושב, בעלות רצון להתחייב לפיילוט, בעלות הסכמה ברורה מבני משפחתן להקמת העסק ולמיקומו – השתתפות בפיילוט מותנית בקבלת התחייבות בכתב.

מטרות

מטרת-העל של פיילוט "אישה יוזמת": **להביא נשים להתפרנסות.**

היעד הינו ליווי של 40 משתתפות כך שיסיימו את התוכנית לפי האבטיפוס המוצע.

המדד להצלחה: האבטיפוס במתכונתו הנוכחית יתקיים – האוכלוסייה תמופה, תמוין, תתחייב, תשתתף ובתוך זמן תהיה תוכנית עסקית ויוקמו עסקים בשטח. הצלחה תיחשב אם 80% מהמשתתפות יסיימו את המסלולים השונים, יגבשו תוכנית עסקית ויתחילו ליישמה.

משך התוכנית: שנתיים.

2. נשים מבשלות עסק – המטבח הקהילתי

הגורם המפעיל: עמותה- קול האישה ירושלים

כתובת: קינג ג'ורג' 40 ירושלים

מקום ההפעלה: בירושלים

אשת קשר: אורנה הדר

מספר טלפון: 02-6222455

דואר אלקטרוני: batya1002@gmail.com ,kolishaf@netvision.net.il

מטרת התוכנית

הפרויקט מציע אלטרנטיבה ריאלית למצוקת ההתפרנסות של נשים על ידי יצירת הזדמנות לניצול כישוריהן הייחודיים והפיכתם למקור הכנסה. הפרויקט מבקש בשלוש השנים הקרובות להעניק תנאים, אשר יאפשרו ל- 60 נשים לפחות לפתח את עסקיהן בתחום הבישול עד להגעה להתפרנסות עצמאית המעניקה ביטחון כלכלי.

אוכלוסיית היעד

60 נשים משכבות מוחלשות משכונת קריית היובל רבתי בירושלים, בעלות כישורים מעולים בתחום הבישול, המתמודדות עם קשיים כלכליים והעונות על כמה מהמאפיינים הבאים: אימהות חד הוריות, נשים מעל גיל 40, מובטלות, ללא השכלה מקצועית פורמאלית, שנפלטו ממעגל העבודה ללא סיכוי סביר לשוב אליו, מקבלות קצבת הבטחת הכנסה או אחרת מהביטוח הלאומי, מתפרנסות מעבודות צווארון כחול כמו ניקיון וכדומה. תינתן עדיפות לנשים המעוניינות בפתיחת עסק עצמאי או כאלה שעברו קורס בפתיחת עסק.

מטרת הפרויקט

לספק כלים, ידע, מסגרת עסקית תומכת וחממה להתנסות ואימון לנשים יזמיות להקמת עסקים בתחום הבישול או להתפרנסות כשכירות במטבח קהילתי.

שלבי ההפעלה

בשלוש השנים הקרובות יספק הפרויקט חממה להתנסות ואימון ל- 60 נשים יזמיות לפחות, מקבוצות מוחלשות, להקמת עסקים בתחום הבישול, ולהתמודדות עם הקשיים והסיכונים הכרוכים בפעילות עסקית עצמאית, תוך מתן אפשרות להתפרנסות גם באמצעות עבודה כשכירות במטבח הקהילתי, עבור בישול 210 ארוחות מידי יום לחוסים באלוין. בתוך כך יגדל כוח הייצור של 'המטבח', הוא יפנה ליותר שווקים, יפתח מותגי מזון ייחודיים, וימותג כעסק חברתי כלכלי שתומך בנשים מוחלשות.

העבודה במטבח מתחלקת בין הנשים, כאשר כל אישה עובדת יום עד שני ימי עבודה בשבוע בשעות הבקר, מתקיימת רוטציה בתחומי ניהול השונים. בשעות אחה"צ תתנהל פעילות הכוורת העסקית – בישול עבור אירועי הקייטרינג הפרטיים שלהן. את פעילות בקר מרכזת רכזת בקר ופעילות אחה"צ רכזת אחה"צ.

המשתתפות בפרויקט עובדות תמורת שכר, בשעות הבקר בהכנת מזון והגשתם לחוסים באלווין ולקבוצות נוספות. עם מוכנותה של האישה תתחיל האישה לעסוק בפיתוח עסקי עצמאי- הפרויקט יאפשר לה לפעול מתוך המטבח להכנה ואחסון של מוצרים. ככל שתגדל הפעילות העסקית העצמאית של האישה תפחת היקף הפעילות הקבועה שלה במסגרת שעות הבקר.

המטרה להתמקצע בתחום בישול, אפייה, שירותי מזון, סידור משמרות, כמויות, תפריטים, התמודדות עם הזמנות ולחץ, ניהול הזמנות וחשבונות מול הספקים, ציוד, מלאי וכמויות, קופה קטנה ועוד. המטבח יקבל הזמנות לאירועי הקייטרינג ויעביר אותן לנשים אשר יוכלו להשתמש בציוד של המטבח ולהיעזר בסיוע העסקי והרגשי שהוא מעניק. הפיתוח העסקי האישי של הנשים מתרחש באמצעות ריכוז הזמנות לאירועי קייטרינג. במקביל לפיתוח העסק האישי כל אחת מהן, ישתתפו הנשים בייצור ארוחות קבוצה. השתתפות זו תעניק להן זהות קבוצתית, למידה אחת מהשנייה והתנסות.

הייחוד והיתרון של המטבח הקהילתי, בהיותו מודל שמשלב פיתוח עסקי באמצעות חממה שמציעה כלים, ידע, ליווי, מסגרת עסקית תומכת ומרחב להתנסות לנשים יזמיות בתחילת דרכן בשיתוף עם נשים אחרות ובתנאים מגנים המכניסים לקראת פעילות עסקית עצמאית. זאת בשילוב עם תעסוקה בשכר קבוע ותנאים סוציאליים עבור עבודה במטבח, תוך יצירת ביטחון כלכלי לנשים מוחלשות.

הנשים מתנסות, רוכשות ניסיון מעשי וביטחון בתחום עסקי המזון במסגרת החממה ובה בעת לומדות כיצד להקים, לנהל ולפתח עסק משלהן. הפרויקט יסייע לנשים בליווי ויעוץ עסקי ומשפטי, ביצירת והקלת הנגישות להזדמנויות עסקיות, ברישות בקהילה וביזום של אירועים שיווקיים, היוצרים יחד רשת תומכת בכל הקשור לפיתוח העסק.

מהיותו של המטבח מקום להתמחות לנשים בתחום עסקי המזון, הוא מקום הסטאג' היחיד בארץ ליזמיות בתחום הבישול. הנשים יכולות לצמוח להקמת עסק עצמאי משלהן (או להשתלבות בתעסוקה אחרת). הרציונל בבסיס השניות של עבודה שכירה במטבח לצד פיתוח עסק עצמאי של המשתתפות הוא ביצירת **עוגן תעסוקתי**, כהכנסה מינימאלית שתאפשר למשתתפות לפתח את העסק העצמאי שלהן.

הציוד במטבח מאפשר לנשים לבשל בכמויות גדולות, ולעמוד בדרישת 'כשרות' החיונית לגורמים שונים, שאינה ניתנת כיום לעסקי בישול ביתיים. הנשים יכולות לעשות שימוש במטבח גם בשעות אחה"צ, באופן עצמאי לצרכי פיתוח העסקים העצמאיים שלהן.

במקביל ישאף הפרויקט להרחיב את השפעתו על הקהילה בייזום פרויקטים מסוג זה. הפרויקט יתעד את עצמו ויקיים פעילות ציבורית שתשפיע על הקמת חממות נוספות לסיוע ליזמיות בתחום הבישול ובחומים אחרים.

הגורמים המעורבים

המטבח הוא יוזמה של 'קול האישה' בשיתוף עם 'תנועת אחותי למען נשים בישראל' ועם אלווין ישראל, אגף רווחה בעיריית ירושלים והמנהל הקהילתי קריית היובל, ובתמיכת הקרן לירושלים ושותפים אחרים. 'קול האישה' מפעילה בירושלים, מזה מספר שנים, מרכז להעצמה כלכלית לנשים הכולל בנוסף לתוכנית 'המטבח הקהילתי' גם תכנית ליזמות עסקית המכשירה נשים לפתח עסקים זעירים ומעניקה להן ליווי לאחר פתיחת העסק; תכנית תעסוקה המורכבת מהכשרה, ליווי נשים בחיפוש עבודה וסיוע בהשמה.

תהליך הטיפול בקרן

התכנית נבדקה על ידי יועץ כלכלי אשר בחן את ההוצאות בפועל של המטבח הקהילתי בתקופת הפיילוט ואת התכנית הכלכלית של המיזם המוגש. התקציב המוצע מוסכם על דעת העמותה והיועץ.

משך הפרויקט – 3 שנים

3. נשים רוקמות יחדיו

הגורם המגיש: עמותת "פורום מנהיגות מתנדבת באר שבע" - ת.ד. 4100 עומר.

אשת הקשר: גב' מרגלית משה – מנכ"לית העמותה

layl@zahav.net.il 052-2714180 08-6105731

מקום הפעלת התוכנית: באר שבע

הרקע ותיאור התוכנית

האוכלוסייה האתיופית בבאר שבע גרה בעיקר בשתי שכונות – י"א ו-ג'. האוכלוסייה מאופיינת במצוקה כלכלית, בחוסר תעסוקה ובבידוד חברתי. העמותה שמה לעצמה כמטרה לסייע לנשים האתיופיות לנצל את כישוריהן לשם פרנסה ובכך לשלבן יותר בחיי הקהילה הרחבה. כיום קיימת פעילות מצומצמת של כ-30 "נשים רוקמות" במבנה קטן שעיריית באר שבע הקצתה. הנשים מועסקות היום על בסיס קבלני.

בתוכנית מוצע להפוך את הפעילות הקיימת למיזם חברתי עסקי ויבנה מודל ייצור שיווקי. מיזם שישדרג את הרמה המקצועית של הנשים, את רמת ואיכות המוצר ויגדיל את הכנסת הנשים.

מטרת העל

הפעלת מיזם חברתי כלכלי שהתשואה שלו היא תעסוקה, העצמת הנשים, הקטנת ההוצאות המדינה ויצירת עצמאות כלכלית וחברתית לקבוצת נשים מוחלשות באר שבע. מיזם שמייצר ומשווק מוצרי רקמה ואומנות שמתבססים על מוטיבים תרבותיים של העדה האתיופית.

מטרות התוכנית

- פיתוח מיזם נשים - מיזם חברתי עסקי שמטרתו להעצים נשים מהעדה האתיופית בבאר שבע. מיזם שיקנה להן כישורי חיים ותפיסה של עבודה, עצמאות כלכלית והשתלבות חברתית.
- הפיכת נשים ללא רקע תעסוקתי וניסיון מקצועי לעובדות מקצועיות שמתפרנסות בכבוד.
- הקמת מרכז תעסוקה שבו תקבלנה הנשים (מלבד שכר) הכשרה מקצועית, כישורי חיים, פעילויות חברתיות והעשרתיות.
- הכשרת נשים מתאימות להוות את הצוות המקצועי במרכז והכשרת נשים מתאימות להיות מובילות בקהילה האתיופית שלהן.
- מינוף ייחודיות הרקמה ועבודות היד של הנשים האתיופיות.

אוכלוסיית היעד

כ-50 נשים אתיופיות בגילאי 30 – 65 שיודעות לרקום, מוכנות לצאת לעבודה מחוץ לבית לפחות 8 שעות שבועיות, מוכנות להשתלב בהדרכות ובהשתלמויות שיתקיימו במרכז. בנוסף, תמשך העסקת נשים שאינן מסוגלות להשתלב בפעילות המרכז – כ-30 נשים שתעבודנה בבתיהן ותקבלנה שכר על בסיס קבלני.

איתור וגיוס הנשים יעשה באמצעות הנשים שמועסקות היום, דרך מרכזי הקליטה ובאמצעות פרסום בעיתונות אתיופית בשפה אמהרית ותגרית.

אופן ההפעלה

- הקמת מרכז תעסוקה לנשים אתיופיות בבאר שבע.
- המרכז יעניק לנשים כישורי חיים, הכשרה מקצועית, ניסיון תעסוקתי ופעולות העשרה.
- המרכז ייצר וישווק מוצרים המתבססים על רקמה ומוטיבים אופניים לעדה האתיופית.
- הנשים המתאימות יוכשרו לנהל את המרכז.
- הנשים תועסקנה בשני אופנים:
 1. קבוצה של כ- 50 נשים תשתלב במרכז ותעבודנה כשכירות (שכר מינימום ומעלה) לפחות 25 שעות חודשיות. הן תשתלבנה גם בפעילויות ההכשרה והיצור באופן שוטף במרכז. רוקמות אלה תוכלנה גם להמשיך לרקום מהבית אם תרצינה.
 2. קבוצה של כ- 30 נשים שיעבדו בביתן. הן תגענה למרכז רק פעם בשבוע למפגש שבועי אחד של 4 שעות. המפגש יכלול מפגש חברתי ומקצועי, החלפת החומרים, קבלת חומרי גלם להמשך העבודה ועדכונים על ההמשך הדרכות. הן תקבלנה שכר בהתאם לתוצרים הרקומים שהן מוסרות למיזם - שכר על בסיס קבלני.
- המרכז יפעל 5 ימים בשבוע בין השעות 9.00 עד 16.00.

שדרוג הרמה המקצועית של המוצר ותהליך היצור

- שדרוג המוצרים ומיתוג המיזם.
- בדיקת האפשרות של עבודה משותפת עם סטודנטים במכללת עיצוב שנקר.
- בניית מודל יצור ושיטת עבודה.

שיווק ומכירות - תוכנית שיווקית מפורטת תעשה ע"י יועץ שיווק מקצועי הכוללת:

- איתור לקוחות פוטנציאליים (ועדי עובדים, מחלקות משאבי אנוש בארגונים גדולים).
- איתור משווקים פוטנציאליים (חנויות לתיירים, רשתות המוכרות חפצי אומנות ועבודות יד).
- התאמת המוצרים לשווקים ולדרישות הלקוח.
- השתתפות בירידי מכירה. הכנת הצעות מחיר, מו"מ וקבלת הזמנות.

הכשרה מקצועית

כחלק מתנאי העבודה, יעברו הנשים תוכנית הכשרה להעצמה ומיומנויות החיים, כגון: פיתוח אישי, קורס רקמה, קורס תפירה, קורס עיצוב, העשרה כללית.

4. "תבלינים – נשים מבשלות"

הארגון המגיש: עיריית נתיבות - רח' רמב"ם 2 נתיבות 80200

אשת הקשר: גב' מרים דידי - מנהלת מחלקת הרווחה

מס' טלפון: טל. 08-9938749 netivott@013.net

מקום הפעלת התוכנית: נתיבות

הרקע ותיאור התוכנית

הקיצוץ, החמרת הזכאות לקצבאות המוסד לבטוח לאומי והמשבר הכלכלי המתמשך פגע מאוד בקבוצות מעוטות הכנסה. נשים, בעיקר מקבוצות מיעוט, הן בעלות סיכויים גבוהים ליפול למצב של עוני כ- 60% מאוכלוסיית העוני בישראל מורכבת מנשים, רובן ממוצא מזרחי המתגוררות בפריפריה גיאוגרפית. (אילני, 2005). תעסוקה הינה כלי מרכזי ליציאה מעוני.

העבודה עם משפחות המטופלות במחלקה לשירותים חברתיים, מזמנת מפגש יומיומי עם מצוקה כלכלית קשה הפוגעת בתפקודים יומיומיים של המשפחה, כאשר היכולת לסייע הנה מוגבלת. מקומות העבודה הקיימים בנתיבות עבור נשים ללא השכלה אקדמאית ו/או הכשרה תעסוקתית, מעטים ומספקים משכורת מינימום תמורת שעות עבודה רבות.

בתוכנית, להכשיר 50 נשים מטופלות רווחה בעלות הכנסה נמוכה בתחומי ניהול קואופרטיב, ניהול עסק, בישול ואירוח. התכנית תיתן מענה לקבוצת נשים בעלות מאפיינים אשר כמעט ולא ניתן להשימן בכל מסגרת תעסוקתית אחרת. המטרה העיקרית - לפתח יזמות עסקית בתחום הבישול, על מנת ליצור אפשרויות לנשים אלה להגדיל את הכנסתן ולצאת ממעגל עוני.

מיזם זה מתבסס על התערבות שנערכה בשנה האחרונה בקהילה וכללה הקמת קבוצה לנשים מבשלות. ניסיון זה הראה את החשיבות והצורך בהענקת אפשרויות וכלים להגדלת היכולות הכלכליות של נשים מאוכלוסיות מוחלשות. בקבוצה עלה צורך חזק להגדיל את תחושת הביטחון העצמי ולהגדיל את הכנסתן ולימד על הפוטנציאל הטמון בהתערבות מסוג כזה. הקמת קבוצה עסקית ויוזמת מתבססת על אסטרטגיה של פיתוח כלכלי קהילתי ומאפשרת לנשים להוציא לפועל כוחות יכולות הטמונים בהן.

מטרת התוכנית

הגדלת יכולת ההשתכרות של נשים מעוטות יכולת כלכלית. חיזוק יכולות ומיומנויות אישיות וכלכליות של נשים מטופלות מחלקת הרווחה ומקרב שכונות שונות בעיר.

אוכלוסיית היעד

התוכנית מיועדת ל - 50 נשים בעלות המאפיינים הבאים :
- נשים בגילאי 30-60 מנתיבות בעלות כישורי בישול, המתמודדות עם קשיים כלכליים המעוניינות להגדיל את הכנסתן.

- נשים המתקיימות מגמלאות ביטוח לאומי עובדות בעבודות מזדמנות המספקות משכורת מינימום.
- נשים בעלות מוטיבציה לשינוי המסוגלות להתחייב לתוכנית למשך שנתיים.
לצורך בחינת ההתאמה של נשים לתוכנית, תתקיים ועדת קבלה לכל אישה על ידי צוות ההנחיה של התוכנית.

מדדי הצלחה:

1. צמצום הפנייה למחלקת הרווחה לשם סיוע כלכלי.
2. דיווח 30% מהנשים על הקורס כמשנה חיים (הערכה ע"י שאלון).
3. הגדלת ההכנסה המשפחתית של כ- 30% מהנשים המשתתפות בתוכנית.
4. הקמת קואופרטיב המנוהל ע"י הנשים ופועל באופן רציף.

יעדים:

1. פתיחת קורס בן 150 שעות שיתקיים במשך 6 חודשים אחת לשבוע עבור 50 נשים.
2. ליווי אישי ומקצועי לכל אישה של 20 שעות ברמה הפרטנית ו/או קבוצתית.
3. קיומם של ארבעה ירידים במהלך השנה בהן יוכלו הנשים למכור את תוצרתן וליישם מיומנויות שלמדו בקורס.
4. הקמת קבוצת תמיכה עסקית לתמיכה וליווי.
5. הכשרת מבנה שיהווה מטבח משותף ומקום לאירוח קבוצות, במהלך השנה השנייה לתוכנית.
6. הקמת קואופרטיב המורכב ומנוהל על ידי נשות הקבוצה ופועל כגוף עסקי.
7. השתכרות מהכנת ארוחות עבור יחידים, קבוצות ומוסדות.

התוכנית בנויה משלושה שלבים הכוללים:

1. **שלב ראשון** - שלב הכשרה הכולל **קורס למשך שנה המתמקד במספר תחומים**:
 - א. העצמה אישית, העצמה קבוצתית, התמודדות עם השוני התרבותי, כישורי אסרטיביות.
 - ב. סדנאות בישול בהדרכת שף מקצועי, במטרה לשדרג את הידע בתחום הבישול והתאמתו לסטנדרטים מקצועיים. רכישת ידע בנושאים ככמויות, הזמנות, אריזה, הגשה.
 - ג. יזמות עסקית - שיקנו למשתתפות ידע בסיסי בתחום העסקי ויקיפו את הנושאים: הרעיון העסקי והכלים למימושו, תמחיר, אסטרטגיות שיווק ומכירה, פרסום ויחסי ציבור, ניהול זמן.
 - ד. הגדרת חזון משותף וכתובת תוכנית עסקית לקבוצה, הגדרת "סל מוצרים ובניית תהליכי ייצור - כושר ייצור, בניית סביבת עבודה, ארגון פנימי וכישורי ניהול.

2. **שלב שני** - **שלב העבודה בן שנה** במהלכו יתורגלו המיומנויות שנרכשו במהלך השלב הראשון הכוללות **שיווק ופרסום** של הקבוצה, **קיום אירועים** שונים כמתן שירותי בישול באירועים קיימים מקומיים וחיצוניים, השתלבות באירועים קיימים כירידים, אירועי תרבות שונים וכו'.

הפקת ספר מתכונים המבוסס על "מתכונים מבית אמא", וכולל את סיפורה האישי של אישה בקוצה ואת המתכון שמייחד אותה ואת משפחתה. **הפקת תערוכה אתנית** המתבססת על סיפורי העדות השונות בקבוצה.

3. **הקמת קואופרטיב** - לאחר ההכשרה ובמקביל לעבודה בשטח יוכלו הנשים למסד את המיזם התעסוקתי בצורת קואופרטיב שיאפשר להן ליהנות מן ההכנסות המתקבלות מהאירועים השונים ולהתנהל בצורה עצמאית.

משך התוכנית – 24 חודשים.

5. הטמעת חממה עסקית לנשים ב- 3 אזורים חדשים

הגורם המגיש: העמותה להעצמה כלכלית לנשים

כתובת: שדרות העצמאות 102 חיפה

ישובי הטמעה: ראשון לציון, פתח תקווה -ראש העין, עכו

אשת קשר: איילת אילני

מס' טלפון: 04-8520027, 054-4854584

דואר אלקטרוני: ayelet@womensown.org.il

רקע

הצעה זו מתבססת על הכנסת שיפורים ותיקונים במודל של חממה עסקית ניסויית אשר הופעלה בחיפה ובגליל בשנים 2007-2008 וזכתה לסיוע מן ה'קרן למפעלים מיוחדים'. החממה שפעלה בשנתיים אלה לוותה במחקר מלווה שנוהל על ידי ד"ר שוקי הנדלס. בבקשה זו כלול מסמך ביניים שכתב הנדלס.

ההצעה מוגשת כתוכנית הטמעה בעקבות פניית הקרן למפעלים מיוחדים אל העמותה, ובהמשך להתקשרות ארוכת שנים ופורייה בין הקרן והעמותה ומבוססת על יישום לקחי העבודה המשותפת מאז שנת 2003. בחממה הניסויית השתתפו 60 נשים באופן קבוע והמשכי ועוד 100 נשים נהנו משירותיה לפי הצורך, באופן לא קבוע. הניסוי העלה כי החממה היא אסטרטגיה מצליחה להעלאת רווחים בעסק הזעיר. בתוכניות החממה המתוקנות נכלל גם מרכיב חדש של עידוד חיסכון ותגמול על חיסכון בקרב נשים בעלות עסקים למטרת הרחבת העסק.

מטרת החממות היא העלאת הכנסותיהן של בעלות העסקים המשתתפות בהן באופן משמעותי וזאת באמצעות מגוון שירותים נגיש ומתמחה העומד לרשות משתתפות החממה. כל משתתפת בחממה תשא בעלויות השתתפות שישולמו מראש לכל השנה. עם כל משתתפת בחממה יערו הערכות 3 פעמים בשנה לבחינת התקדמותן ולקבלת דיווח מפורט על עסקיהן. בשנים 2010 - 2012 אנו מבקשות לפרוש את שירותי החממה בשלושה יישובים:

בעכו – חידוש, חממה פיזית עירונית

זכינו בנכס עירוני בעלות מסובסדת ומופחתת, בניין באזור שוקק פעילות עסקית וציבורית בכניסה לעיר העתיקה. הבניין שייך לרשות לפיתוח עכו העתיקה ולעיריית עכו – שתיהן יעמידו אותן לרשות העמותה בהסכם שלוש שנתי מתחדש לשם מתן שירותים עסקיים לתושבות העיר. בחממת עכו אנחנו נציע לראשונה מקום פיזי לניהול העסקים של 10 נשים ערביות ויהודיות אשר יהיו בלב החממה ולעוד 40 נשים נוספות אשר ייהנו מסל שירותי החממה ובתוכן נשים מנהרייה, שלומי, ג'דידה מכר, ועוד מושבים וקיבוצים בגליל המערבי. שותפינו למימון החממה ולניהולה בעכו: הרשות לפיתוח הגליל, משרד השיכון, עיריית עכו, הרשות לפיתוח עכו העתיקה, מתני"ס שכונת וולפסון, הרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי, ארגון נשות עכו, עסקים מקומיים ותורמים פרטיים. **סה"כ משתתפות בתוכניות החממה העסקית בעכו: 50 בעלות עסקים מעכו ומן האזור.**

בראשון לציון - שותפות אמיצה וארוכת טווח עם הנמהל לשילוב חברתי

בחממת ראשון אנו נציע בשותפות מגובשת עם מוסדות העיר חממה ל 50 נשים בעסקים זעירים. מתוכן 30 בוגרות של העמותה ואליהן יתווספו עוד 20 נשים שהן ברשימות ההמתנה של תוכניות 'עסק משלך' ובסה"כ ייהנו מן התוכנית 50 בעלות עסקים. לצורך הפעלת תכניות העמותה בראשון פועלת בעיר מזה כשנה וחצי ועדת היגוי בהשתתפות קבועה של: מנהלי אגפים/ מרחבים במינהל לשילוב חברתי (רווחה) ביניהם: רחל רבינוביץ' (מנהלת מרחב תיכון ואחת ממובילות התכנית בעיר), אילנה כהן (מנהלת אגף תמיכה ושילוב וסגנית ראש המינהל), מנהלת מרחב מזרח, מנהלת מרחב מערב, מנהלת יחידת שיקום נכויות, מנהלת אגף נוער וצעירים, יועצת ראש העיר למעמד האישה, מט"י ראשון לציון, לשכת התעסוקה, ביטוח לאומי- אגף השיקום, מפקחות ממשד הרווחה- הגב' נחמה דותן (פרט ומשפחה); הגב' גילה אזולאי (עבודה קהילתית), נציגות העמותה ומנהלות התוכנית בעיר. להלן הצהרת כוונות אשר קיבלנו מן העירייה לקראת כתיבת הצעה זו:

"ראוי מאד לציון, כי ראשון לציון מאמינה, תומכת ומקדמת את פרויקט היזמות העסקית, מתוך אמונה בהיותו אלטרנטיבה ראויה ומכובדת עבור נשים להשתכר ולבנות עצמאות. הצורך בהקמת "חממה עסקית" הוא רב מאד, במיוחד לאור העובדה כי בוגרות הקורסים זקוקות לתחזוקה ולהמשך העשרה ולאור הביקוש הגבוה שיש לתכנית בקרב נשים שטרם נרשמו. אני מודה מאד ומברכת על היוזמה הנהדרת של הקרן למפעלים מיוחדים ומקווה שיצא בידינו ליהנות מתמיכת הקרן להקמת החממה, אשר תסייע לנו לסייע לנשים רבות בעיר".

סה"כ משתתפות בתוכניות החממה העסקית בראשון: 50 בעלות עסקים.

בפתח תקווה / ראש העין - מרחב אזורי וקהילתי לתמיכה בעסקים של נשים ולרישות

בחממת פתח תקווה / ראש העין אנו נציע בשותפות עם שתי הרשויות המקומיות חממה ל 50 נשים בעסקים זעירים. מתוכן 30 בוגרות של העמותה ואליהן יתווספו עוד 20 נשים שהן ברשימות ההמתנה של תוכניות 'עסק משלך' ברשויות אלה; ובסה"כ ייהנו מן התוכנית 50 בעלות עסקים. ראוי לציון כי שתי הרשויות מלוות מקרוב את המשך התמיכה ב 60 העסקים שקמו במרחב וכן זכינו למימון מחברת AIG ישראל הממוקמת בפתח תקווה שמארחת את התוכניות. ב אוקטובר 2009 יערך אירוע התרמה מקומי: מופע בהיכל התרבות העירוני לשם גיוס המימון מן הקהילה לתוכניות.

סה"כ משתתפות בתוכניות החממה העסקית בפתח תקווה/ראש העין: 50 בעלות עסקים.

היתרונות שמהם ייהנו בעלות העסקים בחממה:

א. **איתות (Signal)** – עצם בחירתה של בעלת עסק בראשית דרכה להשתתף במיזם כגון חממה מהווה איתות ליזמית ולסביבתה על הפוטנציאל הטמון בה ובעסק שלה. הדבר עשוי לתרום לביטחון העצמי ולתחושת המסוגלות ולהיות בבחינת ציפייה המגשימה את עצמה.

ב. **שירותי פיתוח עסקי (BDS – Business Development Services)**. העסק זוכה בשירותים אלה מאנשי מקצוע מתמחים ואשר מעצם שכירתם על-ידי החממה יספקו שירותים בעלויות נמוכות יותר מעלויות השוק החופשי. יינתנו שירותים כגון: שיווק, תמיכה טכנית, ייעוץ משפטי-עסקי, בסיס מידע (לקוחות, ספקים, רישות, אירועי מכירה ועוד).

ג. **נגישות למימון.** עסק המתקבל לחממה זוכה באפשרויות לגיוס מימון מן החממה או ממקורות הקשורים אליה. כאן חיוני להזכיר, כי אין בישראל כיום שום מקור מימון זמין לאישה בעסק הזעיר בכלל ולאישה הערבייה בפרט. כל מקורות המימון הקיימים כיום דורשים ערבויות, ערבים והון עצמי.

ד. **סביבה עשירה.** ההשתתפות בחממה מהווה בית ליזמיות, הזדמנות ללמידת עמיתות, להסתייעות הדדית וללמידה מניסיון רחב ומצטבר.

מבנה החממות וניהולן

ניהול ארגוני - החממות יהיו חלק ממערך השירותים למשתתפות ולבוגרות אשר העמותה מספקת כיום. העמותה להעצמה כלכלית לנשים היא עמותה רשומה (משנת 2000) ומחזיקה באישור על מנהל תקין מרשם העמותות.

ניהול מקצועי - הצוות המנהל של החממה כולל יכול שתי נשות מקצוע בעלות התמחות בפיתוח עסקי ובהעצמה כלכלית וחברתית אשר יעבדו בשותפויות עם השותפים בקהילות השונות. מנהלות החממה יהיו אחראיות לעריכת חוזים עם אנשי מקצוע נוספים הנדרשים לחממה וכן לגיוס מתנדבים אנשי מקצוע ולבניית שותפויות שונות בקהילה.

קהל היעד של החממה - החממה מיועדת ל 150 משתתפות כולן בעלות עסקים זעירים, בפגיעות כלכלית ובמאמצים לפתח עסקים ככלי פרנסה מרכזי להן ולמשפחותיהן.

בחירת המשתתפות בחממה תיערך עם השותפים בכל יישוב ולפי הקריטריונים הבאים:

- מחויבות ללמידה ומכוונות להשגת היעדים העסקיים שייקבעו עימה.
- מחויבות לתהליך היציאה לעצמאות כלכלית.
- מחויבות לכללי החממה ולנהליה.
- מסוגלות לשיתוף פעולה, לצוותיות ולהשתתפות בקבוצה.
- מסוגלות להשתתפות בתהליך ממושך.

הערכת ההתקדמות תיערך הערכה רבעונית עם כל אישה לבדיקת מצבה ומצב העסק. לכל אישה ינוהל תיק העוקב אחרי התקדמותה ומתעדכן בהתאם.

היציאה מן החממה תכנון מראש של תהליך היציאה מן החממה (Exit) הוא חיוני. התהליך הוא הדרגתי וידוע מראש לכולן. בעלת עסק יכולה להשתתף בחממה במשך שנתיים לכל היותר, ואחר כך תפנה את מקומה למשתתפת חדשה.

סל השירותים שיינתן בכל חממה

השירות	מספר משתתפות	
השתתפות במליאה חודשית	30	בכל יישוב המשתתפות יתכנסו מדי חודש ללימודים משותפים בנושאים עסקיים ולהעצמה
עבודה בקבוצות ללימודים קטנות	5 בכל קבוצה (ובסה"כ 100 נשים בשנה)	מסגרת העבודה בקבוצות קטנות מאפשרת העמקה וליווי מקרוב של המשתתפות ועסקיהן
ייעוץ אישי / קואצינג	ליחידות (ובסה"כ 90 נשים בשנה)	הדרכה אישית
תוכנית פיננסית	36 נשים בשנה	ניהול פיננסי של משק הבית והעסק
מימון חיסכון		ראו בתקציב המפורט
תוכנית עסק משלך מקוצרת	60 נשים (20 בכל יישוב)	ייטמעו בחממה במקביל ללימודים בתוכנית מקוצרת
סדנאות / סמינרים	60 נשים	סמינרים מקצועיים ועסקיים

תקציב וכיסוי העלויות אנו מבקשות מן הקרן כ 49% מעלויות הפרויקט (ראו תקציב מפורט בנספח להצעה זו). שאר עלויות החממה יכוסו על ידי העמותה מהמקורות הבאים:

15% באמצעות תשלומים מן המשתתפות, מן הרשויות ומשותפים בקהילות
 36% באמצעות גיוס תרומות ממקורות בישראל, בחו"ל, עסקים, מוסדות אקדמיים אשר יהיו שותפים בהקמת החממה ובניהולה וייקחו עליהם מתן שירותים מקצועיים מסוגים שונים, ניהול פרויקטים ותמיכה של חוקרים וסטודנטים ועוד.

'חיסכון לעתיד' - מרכיב חדשני של חיסכון בתוכניות החממה

בשלוש השנים הבאות בתוכניות 'חיסכון לעתיד' ישתתפו 72 נשים וזאת בשלוש החממות. מתהליך הגיוס של המשתתפות הראשונות בפרויקט אנו לומדות שיש לו ביקוש רב וכן מספר של ארגונים וקרנות הממתינים לתוצאותיו כדי לבחון אימוץ אסטרטגיה זו בישראל.
קריטריונים נוספים לבחירת המשתתפות לתוכניות החיסכון - נשים בעלות הכנסה משפחתית המגיעה עד 70% מן השכר הממוצע במשק. דהיינו עד 5,500 ₪ למשפחה של 3 נפשות ותוספת של 1,000 ₪ לנפש במשפחה. בעלות חסכונות שאינם עולים 40,000 ₪ בסה"כ.

תהליך החיסכון ומטרותו

התגמול - על כל ₪ יחיד שהאישה מפקידה לחיסכון העמותה תוסיף חצי ₪. לדוגמא, בתום שנתיים 4,800 ₪ בחיסכון יזכו את האישה בסה"כ ב 7,200 ₪.
 התקופה - שנתיים ובסה"כ יידרשו 24 הפקדות חודשיות. במהלך 30 חודשים על האישה להפקיד לפחות 24 הפקדות. ההפקדות יתבצעו בהוראת קבע.

סכום החיסכון - 150-220 ₪ לחודש.
תנאים מחייבים - השתתפות בכל מפגשי ההדרכה הפיננסית האישיים והקבוצתיים.
מטרת החיסכון - למטרת קידום העסק בהתאם לתוכניות עסקיות מאושרות

טבלה לסיכום התוכנית המוצעת

העלאת רווחים בעסקים זעירים ובניית חסכון לעתיד	מטרות התוכנית
נשים בעלות עסקים זעירים בקשיי פרנסה עמוקים.	קהל היעד
נשים (50 בכל חממה בשלושה יישובים) 150 ייעוץ אינטנסיבי (מליאה חודשית, עבודה אישית ובקבוצות למידה קטנות), נגישות לשוק למידת עמיתות וחשיפה ללקוחות. מתן תגמול לחיסכון והדרכה פיננסית לעסק ולמשק הבית.	מספר המשתתפות ב 36 חודשים אסטרטגיות הפעולה
עכו, ראשון לציון, פתח תקווה / ראש העין רכישת כלים לניהול עסקי, העלאת רווחים בעסק הזעיר. למשתתפות בתוכניות החיסכון: בניית חיסכון, ניהול אפקטיבי של משק הבית מבחינה פיננסית.	אזורי פעולה מדדים להצלחה

משך ההפעלה: שנתיים

6. שבילים חדשים לתעסוקה

הגורם המגיש: מועצה מקומית דייר חנא

כתובת: דיר חנא - מחלקת רווחה

איש קשר: מסעוד חטיב

מס' טלפון: 050-7846755

דואר אלקטרוני: masoud.khateeb@gmail.com

רקע

הערכים החברתיים בחברה הערבית המציבים מגבלות לגבי יציאת נשים לעבודה מחוץ לשוב שמתחברים למיעוט ולמחסור מקומות עבודה מקומיים, מפעל טכסטיל שהעסיק 150 נשים נסגר, למחסור עבודה בישובים יהודים מסביב מחמירים מציאת תעסוקה ופריצת מעגל הקסמים בקרב הנשים הערביות. אוכלוסיית הנשים בדייר חנא מובטלת ברובה.

בדייר חנא כמו בכל חברה הערבית קיים מצב שבו יש מעט מאוד נשים נכנסות לתחום העסקים הפרטיים ונשמר מצב כרוני של אבטלה. נשים אינן מעיזות, חששות מכישלון ולא מכירות מערכות קיימות ובכך נשמר מצב קיים אי יכולת לצאת ממעגל האבטלה וחוסר מעש.

התכנית מתמקדת בנשים המתגוררות בדייר חנא וסביבתה. מטרת התכנית-להקנות לנשים מיומנויות תעסוקתיות, ידע ומידע למגוון תחומי תעסוקה מודרניים, לחשוף בפני שימושי מחשב ומיומנויות מחשב מותאמי תעסוקה, פיתוח עסקים קטנים ועוד.

הפרויקט הוא תלת שלבי ויפעל בתיאום למאפייני הנשים. במהלך הניסוי יתקיים קורס יזמות אחד, 4 קורסי הכנה לעבודה, 4 קורסי מחשבים. בכל אחת מהקבוצות שתפתחנה ישתתפו 25 נשים.

לתכנית יוכלו להתקבל נשים לאחר קיום ראיון אישי בו ייבדקו יכולות, מוטיווציה והתחייבות להתמיד. בנוסף לראיון אישי תתקיים סדנת קבלה קבוצתית לבחירת המועמדות. שלושה מסלולים יוצעו לנשים- מסלול יזמות לעסקים מסורתיים, מסלול פיתוח עסקים באמצעות האינטרנט, ומסלול הקניית ושיפור מיומנויות קיימות בדגש על מיומנויות מחשב לשילוב בשוק העבודה.

למסלול היזמי המסורתית ייבחרו נשים בעלות 12 שנות לימוד, בעלות ידע ביישומי מחשב, נשים שיש להן רעיון עסקי ו/או עסק קיים וקיים צורך לקדם ולפתח עסק ולקלוט עובדות נוספות. מטרת התכנית- להקנות למשתתפות ידע מעשי בתחום היזמות העסקית. נשים המעוניינות להיכנס לתחום היזמי יקבלו הכשרה ובסה"כ 150 שעות וילוו עם סיום ההכשרה. שלב הלווי יימשך כ שלושה חודשים תוך הערכה של מספר הנשים שהתמידו בתכנית, מספר נשים שפתחו עסקים או שעדיין נמצאות בתהליך תכנון לעסק.

למסלול יזמי אינטרנטי ייבחרו נשים המעוניינות לקדם ולפתח עסקים באמצעות האינטרנט - רשת אינטרנט כזירת העבודה.

למסלול השלישי ייבחרו נשים בעלות 12 שנות לימוד המעוניינות להשתלב בתעסוקה או שהמעוניינות להשלים את 12 שנות לימוד במהלך הפרויקט ולהשתתף בהכשרה שכוללת קורס שימושי מחשב, קורס עברית בסיסית, כתיבת קורות חיים ועוד של 110 שעות.

משך הפרויקט - שנתיים